
Pr. Nicolae
Moga

Procesiunea cu sfintele moaște ale Sfântului Cuvios Grigorie Decapolitul, București, 1765

În vremea domniei lui Ștefan Mihai Racoviță Voievod (martie 1764 – septembrie 1765) s-a răspândit năprasnica ciumă, venită dinspre Constantinopol și cuprinzând întreg Bucureștiul. Mii de oameni erau atunci secerăți zilnic de boală. Autoritățile timpului, văzând spaima ce cuprinsese poporul, au hotărât că doar prin mijlocirea și ajutorul Bunului Dumnezeu vor putea fi eliberați de această boală.

Printre mănăstirile blagoslovite de Dumnezeu este și Mănăstirea Bistrița din județul Vâlcea, unde se păstrează, încă de la întemeierea ei, moaștele făcătoare de minuni ale Sfântului Cuvios Grigorie Decapolitul, pline de harul și binecuvântarea lui Dumnezeu, unde, într-o procesiune nesfârșită, de-a lungul vremurilor, au venit aici să se închine, cu daruri bogate, voievozii, boierii și poporul de rând. În timp de secetă sau de boală grozavă (holeră, ciumă), acestea au fost purtate prin țară pentru izbăvirea poporului dreptcredincios.

Astfel, domnitorul și boierii au propus mitropolitului Grigorie al II-lea să se aducă în București sfintele moaște ale Sfântului Cuvios Grigorie Decapolitul de la Sfânta Mănăstire Bistrița din Vâlcea. Acestea fuseseră aduse aici din Serbia de către Banu Barbu Craiovescu¹.

Printre sfintele moaște făcătoare de minuni din țară și înconjurate de toată evlavia creștinească a poporului, acestea s-au păstrat întregi. Distinsul cercetător Arhim. Veniamin Micle menționează că „în anul 1765, vine la Mănăstirea Bistrița mitropolitul Țării Românești Grigorie al II-lea (1760–1787), însoțit de alți ierarhi și numeroși arhimandriți, organizând prima procesiune cu moaștele Sfântului Grigorie la București, unde bântuia epidemia de ciumă, adusă de la Constantinopol”². Chiriarhul Râmnicului a binecuvântat această solicitare și cu mare alai, împreună cu părinții mănăstirii Bistrița și cu mulțime de norod, au ridicat sfintele moaște, ce odihneau într-un sicriu de argint, și au pornit spre București.

¹ Alex. LEPĂDATU, „O procesiune religioasă în București în 1765” în *Biserica Ortodoxă Română*, anul XXVIII (1904), nr. 1, p. 57; Gabriela Bordeianu, „Religiozitatea populară bucureșteană în București”, în *Materiale de Istorie și Muzeografie*, Anul XIII (1999), p. 74.

² Arhim. Veniamin MICLE, *Mănăstirea Bistrița Olteană*, Sfânta Mănăstire Bistrița, Eparhia Râmnicului, 1996, p. 20.

Odată aduse la București, în ziua de duminică, 1 mai 1765, sfintele moaște au fost așezate la loc de cinstire în biserica Mitropoliei, unde, după săvârșirea Sfintei Liturghii, a urmat procesiunea sub protia mitropolitului Țării Românești Grigorie al II-lea, la care au luat parte și ierarhii străini care se aflau în București în acel timp, anume: Nicodim al Sardelor (Lidya)³, Matei al Ieropolei (Palestina)⁴, Serafim al Iliopolei (Galathiei, Asia Mică)⁵, Hrisant, episcopul Grevenilor (Serbia)⁶, Parthenie al Râmnicului, Rafail, proin al Buzăului, Neofit al Cervenilor (Bulgaria)⁷, Mitrofan al Drinopolei (Drinovar, azi Serbia), cu mulțime de egumeni și preoți. A făcut parte din alai și domnitorul, care, împreună cu ierarhii și credincioșii, au pornit de la mitropolie, coborând pe lângă proprietățile boierilor Brâncoveni în Livadia Domnească,⁸ unde a avut loc o slujbă de binecuvântare a credincioșilor prezenți. Din locul acesta au intrat în Curtea Domnească,⁹ au mers apoi cu sfintele moaște pe ulița Bărbierilor,¹⁰ pe cea Mare a Șălarilor, pe la Hanul lui Șerban Vodă și al Sfintei Mănăstiri Stavropoleos, pe ulița Sfântul Ioan,¹¹ apoi au trecut Dâmbovița, pentru a se urca la mitropolie, unde au așezat sfintele moaște cele pline de har, pentru mare cinstire înaintea Sfântului Altar, în strana cea mare, slăvind și „mulțumind toată mulțimea de un dar mare ca aceasta ce au dat Dumnezeu oamenilor, nădăduindu-ne toți în rugăciunile Sfântului, cum că și noi și toată țara ne vom ușura de greutatea ce avem; și va curăți Domnul pământul norodului său”¹².

Din ziua acestei procesiuni, molima de ciumă a început să scadă în intensitate, iar Bucureștiul a fost izbăvit, în cele din urmă, de această grea epidemie.

Procesiunea din 1 mai 1765 de la București a fost consemnată și descrisă într-un hrisov al domnitorului Ștefan Racoviță din 23 mai, același an¹³. Atunci, când venea vreun necaz mare asupra țării, sfintele moaște erau ce-

³ Care se afla în București. *Condica Sfântă* 1886, p. 174.

⁴ Ales în Mitropolia din București. *Condica Sfântă*, p. 158.

⁵ Era în București în 1757. *Condica Sfântă*, p. 171.

⁶ Era în București în 1749. *Condica Sfântă*, p. 158.

⁷ Ales tot în București în 13 noiembrie 1752. *Condica Sfântă*, p. 161. Această alegere, ca și cea a lui Matei al Ieropolei, s-a făcut în București, fiind hirotoniți de către Neofit, Mitropolitul Țării Românești, care avea rolul unui al doilea Patriarh în Răsăritul ortodox. *Condica Sfântă*, p. 163.

⁸ Care se afla pe partea dreaptă a Dâmboviței, la poalele mitropoliei.

⁹ Pe locul actual situat în Piața Sfântul Anton până la străzile învecinate: Smârdan, Lipscani, Moșilor și Șerban Vodă.

¹⁰ „care trebuie să fie în lungul viitoarei uliți a «boieangiilor», actuala stradă a Bărăției”, precizează G. D. FLORESCU, „Drumul urmat de procesiunea religioasă a moaștelor Sf. Grigorie în București, 1765” în *Buletinul Societății Istorico-Arheologice „Bucureștiul Vechi”, Anii I-V (1930–1934)*, p. 117.

¹¹ Azi, Casa de Economii și Consemnațiuni (CEC).

¹² Alex. LEPADATU, *art. cit.*, p. 63.

¹³ Biblioteca Academiei Române, Nr. 30/XLEV, perg. mare.

rute pentru a fi purtate în procesiune, ca o ultimă nădejde de izbăvire, iar când nenorocirea era înlăturată, ca mulțumire, se hărăzeau multe danii Sfântului¹⁴. Astfel, domnitorul acorda, printr-un hrisov, privilegii Sfintei Mănăstiri Bistrița din Vâlcea, menționând, printre altele:

„Drept aceea și Domnia mea deo învrednicire mare ca aceasta, pe lângă toată cucernicia ce o avem către Sfântul, ne cunoaștem datori și către locașul său; deci după mare mila lui Dumnezeu care ne-a cinstit cu marea treaptă a Domniei țării aceștia, prin acest cinstit și bine închipuit hrisov al Domniei mele, aceasta izbăvim și hotărâm Domn; măcar că sfânta mănăstire Bistrița cu orânduiala ei ce se orânduise de a da leafa dascălilor și a doctorului din Craiova să scosesse din dajdiile vistieriei. Dar domnia mea ne-am milostivit de am ridicat și această dare de leafă, ca să fie cu totul slobodă și scutită de toate dăjdiile vistieriei.¹⁵ Încât și când la preun păs ar da alte mănăstiri scutite, aceasta să nu se supere de nimic (iar la vreme ce vor da socoteală alți egumeni să dea socoteala și egumenul acestei sfinte mănăstiri).

Numai și părinții de acolo prin mijlocirea Sfântului să roage pe milostivul Dumnezeu în toată vremea pentru buna stare și întremare a țării aceștia. Și afară din vremea ce s-au hotărât a fi venire Sfintele Moaște, oricând ar fi trebuință la vreo vreme de nevoie ca aceasta (ferească Dumnezeu) și le-ar scrie de aici, numaidecât cu cuviincioasă cinste, să ridice moaștele Sfântului să vie aici. Că această milă pentru aceasta s-au făcut ca mănăstirea și părinții să se ajutoreze la trebuințele lor și cu venirea Sfântului să se folosească norodul la nevoințele lor. Iar venirea Sfintelor Moaște acest fel s-au hotărât a fi; după ce va face sfinția sa părintele episcop Anastasis la Sfânta Episcopie, a treia zi în săptămâna cea luminată să meargă la mănăstirea Bistrița, să ridice Sfintele Moaște și cu phvala (laudă, pompă) ce s-au arătat mai sus să le aducă aici spre blagoslovenia norodului și aici să zăbovească până la Ispas și împreună cu întoarcerea Sfinției sale la Episcopie să ridice și Sfintele Moaște cu cinste să le ducă la mănăstirea sa¹⁶. Iar de s-ar îndemna oricine pricinuind ca să rămâie aici de tot Sfintele Moaște, pre unul ca acela prin Sfinția sa Părintele Mitropolitul țării Chir Grigore și prin toți arhieriei ce s-au numit mai sus, îi supunem groaznicului blestem și arhierestilor afurisanii, având pe Sfântul aici împotrivor vieții și dincolo pârâș sufletului”¹⁷.

¹⁴ Dragoș P. PETROȘANU, „Sfântul Grigore Decapolitul din Mănăstirea Bistrița – Vâlcea” în *Biserica Ortodoxă Română*, anul LIX (1941), nr. 11-12, p. 690.

¹⁵ Constantin Mihai Racoviță hotărâse, prin hrisovul său din anul 1763, iulie 30 (original Academia Română, 28/XCIV), ca din veniturile sfintelor mănăstiri Bistrița și Arnota să se plătească dascălii de la școala elinească și slavonească, precum și doctorul orașului Craiova.

¹⁶ Dragoș P. PETROȘANU, *art. cit.*, p. 692.

¹⁷ *Idem*.

Peste un an, noul Domn, Scarlat Grigore Ghica, întărește această hotărâre, însă, deoarece Mănăstirea Arnota, care trebuia să plătească doctorul și dascălul din Craiova în locul Bistriței, împreună cu încă alte câteva mănăstiri nu aveau bani, obligă pe egumenul bistrițean să dea 90 taleri, până când va face rost cel de la Arnota.

La 28 septembrie 1767, Alexandru Scarlat Ghica, văzând că nu se poate respecta dorința lui Ștefan Racoviță de a se aduce în fiecare an moaștele Sfântului la București, „fiind cu greutate și ca să nu se puie mănăstirea la bir”, îi acorda privilegiul să plătească anual 300 taleri unui dascăl de la Craiova și să fie scutită de orice altceva.

Procesiunea cu sfinte moaște, în tradiția ortodoxă, are roluri duhovnicești, liturgice și comunitare profunde, depășind simpla manifestare exterioară. Aceasta reprezintă o mărturisire publică a credinței, aducând sfințenie în spațiul cotidian și oferind credincioșilor posibilitatea de a venera odoarele sfinte pentru că ei simt, real, în chip minunat ocrotirea Sfântului.

